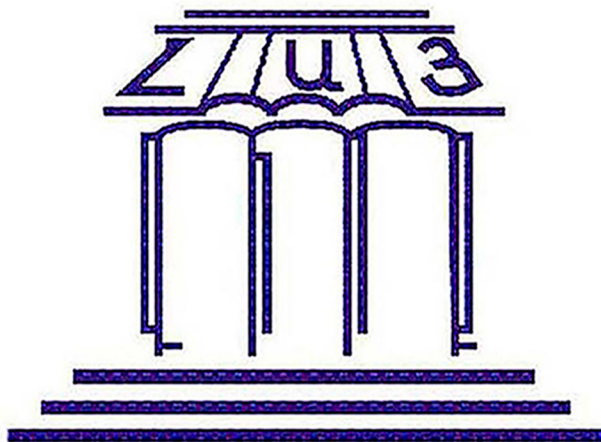

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

5830

323(47.925)

V-66

1922

ՈՒՂԵՐՁ

ՔՐՕՖ. Ր. Ս. ՄԷՔԼԵՅԵՆՆԻ

ԱՐՏԱՍՍՆՈՒԱԾ

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅՈՅ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՄԷՁ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ ՄԻՍԻՈՆԱՐՆԵՐՈՒ
ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔԻՆ ԱՌԹԻԻ

(124)

ԿԻՐԱԿԻ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1922

ԳԱՀԻՐԷ

323(47.925)
Ա-66

2010

ՈՒՂԵՐՁ

ԲՐՈՖ. Դ. Ս. ՄԵՔԼԵՅԵՆԻ

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԱՍ

ԳԻԼԶԻՐԻ ԶԱՅՈՑ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՍԻՈՆԱՐԱՆԵՐՈՒ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՐԻՆ ԱՌԹԻ

ԿԵՐԱԿԻ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1922

Սիրելի Հայ եղբայրներ,

Եթե միայն կարենայինք ըստ արժանապարհության, եթե միայն կարենայինք պատկերացնել, մեր ազադատ առջեւ մեր այսօրուան համախառնական հղանակութիւնը, որոյիսի՝ յայտնութիւն մը պիտի ըլլար ան: Այդ տեսիլքին մէջ մենք պիտի տեսնէինք այն օրերը, երբ Աւետարանը Ձեր Նախահարց ընծայուեցաւ: Հռովմէական Ապստոլական արեւելեան մարզին մէջ, Ձեր Նախահարց՝ որոնք Բրիտանական կղզիներուն մէջ ապրող մեր Նախահարց հետ ի Բրիտանոս հաւատքի մէջ եղբայրներ էին: Պիտի կարենայինք մենք տեսնել այն քաջարի առաքելները, իրենց տկարութեան մէջ իսկ զօրաւոր, որոնք ոչ մէկ միջոց չանտեսեցին: Բայց, եկեղեցւոյն ցրտած անդամներն իրարու միացնելու եւ միմեանց հաղորդելու խրախուսանքի, սփոխանքի իրենց պատգամները, մինչ հերոսաբար կը ճգնէին տարածել: Աւետարանը եւ անոր բովանդակ հղանակութիւնը հեթանոս աշխարհին մէջ: Ձեր ազգը առաջինն էր որ արքունի հրամանագրով եւ պաշտօնապէս ընդունեց, բէ՝ «Օրհնեալ է այն ազգը որուն Աստուածը Տէրն է», ու անոր ընդունած Տէրն ու վարդապետը Բրիտանոս է: Դարեր վերջն էր միայն որ մերիները հետեւեցան ձեր նախահարց օրինակին այսպիսի պաշտօնական համալուծումով մը:

Եւ մինչ ես հոն անոնց մէջ կը կենայի, Երկու հարցում մտքիս ներկայացան. առաջին, այս հագարաւոր ժողովուրդեան մէջ ի՞նչ բան կար որ կրնար զօրացնել զանոնք ու գերծ պանել: Գիրենք այն սուկայի վտանգներէն, որոնց ամեն օր ենթարկուած էին Ատանայի Տօքք-Չեմպրօք, որ հոն էր, անոնց վիճակը բացատրեց ինծի. անիկա անձնապէս նանցցած էր զանոնք աւելի քան 40 տարիներէ ի վեր. Այս քեմբին մէջ, ըսաւ, ուշագրաւ. Երկու բան կայ, առաջին՝ գաղթականներու արտատուր առողջութիւնը եւ արտակարգ բարոյականը: Այս պիտի խնդում մը մէջ, ուր սնունդը կ'պակսի եւ անձկութիւնը խիստ մեծ է, անբնական պիտի չըլլար համաճարակներու պատահումը, եւ այ աւելի՝ բարոյական անկումի դեպքերու յաճախումը, եւ այս՝ այնպիսիներէ, որոնք անգրաղ են եւ վրիժառութեան փորձութեան ենթակայ. բայց բան մը կար որ զանոնք վեր կը բռնէր, բան մը կար որ կը մղէր գիրենք այդպիսի յոռի միջավայրի մը մէջ իսկ կարէի եղածին չափ խնամելու իրենց մարմինն ու հոգին, նոյնիսկ իրենց միտքը, վասնզի իրենց սեփական միջոցներով Երկու դպրոց բացած էին՝ Երկու խեղճուկ հիւղակներու մէջ, եւ սակայն շուրջ 300 մանուկներով: Միքէ Բրիտոնեական ժառանգութիւնը եւ Աստուածաշնչական սկզբունքներու գիտակցութիւնը չէ՞ր որ զանոնք կը զօրացնէր մարմնապէս՝ հոգեպէս եւ մտաւորապէս: Ինքզինքին կը հարցնէի, միքէ հնա՞ր էր որ որեւէ ժողովուրդ, առանց Աւետարանը իբրեւ ազգ-ժառանգութիւն ունեցած ըլլալու, կարենար այսպիսի վտանգներու տոկայ համեմատաբար այսքան քիչ վնասով: Նրկորդ, ինքզինքին կը հարցնէի քե՛ս այս բոլորին նշանակութիւնը ի՞նչ էր, ով որ այ պատճառած ըլլայ զայն, ինչ սխալներ կամ ջարդ նպատակներ այ որ ստեղծած ըլլան տասնեակ հագարաւորներու այս տխուր աղետը, եւ տակաւին շփոթած կը հարցնէի քե՛ս ի՞նչ է ասոնց նշանակութիւնը: Հայոց համար ի՞նչ, օտարներու համար ինչ կը նշանակէն անոնք: Ըսել կ'ուզեմ քե՛ս այս ամենը անմիջական կամ հեռաւոր ապագայի նոր մէկ խորհուրդը կը մատնանշեն: Արդեօք Հայ անունը կրողներու համար գոյութեան բոլորովին նոր մէջ դարաշրջանի մը յայտնութիւնն է՞րն եւ անոնք, արդեօք նախախնամութիւնը սահմանած է մեծ փոխանցման շրջան մը բանաւ. Ազգին մնացորդներուն կեանքին առջեւ. արդեօք ըսել է քե՛ս անոնք պետք է այլեւս յուսահատին՝ հրաժարին՝ ընկնուին՝ կորսուին եւ մեռնին, եւ կամ նոր տեսի՞ մը կամ ներշնչում կը հարկադրեն անոնք: Արդեօք կ'ո՞չ մըն է ան ի փիւռօս աշխարհի ցրտած եւ աւելի երջանիկ պայմաններու տակ ապրող իրենց հայրենակիցներուն, որպէսզի հրախրեն իրենց տարաբախտ

եղբայրները՝ ու աւելի ապանով եւ խաղաղ քաղաքակրթութեանց առաւելութիւնները եւ հովանին զան վայելելու:

Հին Ռախտի ընտրեալ ժողովուրդին, այսինքն Իսրայէլացիներուն, որոնց միջոցաւ աշխարհի տրուեցաւ միակ եւ Սուրբ Աստուծոյ գիտութիւնը, յանձնուած էր մասնաւոր պարտականութիւն՝ այդ մեծ առաքելութիւնը կատարելու ամբողջ աշխարհի մէջ նոյն իսկ աւելի դասն փորձառութիւններու միջոցաւ:

Անոնք ցրուեցան, եւ քսան եւ հինգ դարերէ ի վեր, ուր որ գացին, միատուածութեան առաքեալները եղան: Մենք բոլոր ազգերս անհատեւի պարտք մը ունինք անոնց հանդէպ. Նաբոլեոնի զօրավարներէն մին, ի պատասխանի իր տիրոջ սա հարցումին քե՛ս ո՞րն է մէկ բառով Աստուածաշունչի նշմարտութեան ապացոյցը՝ պատասխանեց, Հրեաները, Տէր:

Արդեօք այս տխուր նակատագիրը որ Երկու սերունդէ ի վեր Հայ ազգի՞ն վիճակուած է, նմանօրինակ պաշտօն մը կը մատնանշէ, Աստուածային նպատակ մ'է անոնց համար, արդեօք կը նշանակէ քե՛ս ինչպէս Աբրահամ եւ իր ընտանիքը չուեցին ամբողջ աշխարհի օրհնութիւն մը ըլլալու համար, նոյնպէս այ ատներ պետք է աւելի նուա՞ց խորհին ազգային եւ տեղական փառասիրութիւններու, նոյնիսկ անոնցմէ ամենէն քանկագիններուն վրայ. եւ ճգտին նոր իմն եղանակաւ կատարել Աստուծոյ կամքը, յօգուտ աշխարհի:

Արդեօք կը նշանակէ քե՛ս անոնք Երկրին ա՞ղմ եւ, միլիոնաւորներուն՝ որոնք պետք ունին Երկնային քաղաքութեան մասին նոր լոյսի մը. արդեօք մե՞լի համար տակաւին անհասկնալի եղանակով մը իրենց փորձառութիւնը նոր մէկ յայտնութիւնը պիտի ըլլայ միլիոնաւոր օտարներու աշխարհին մէջ Աւետարանի զօրութեանը: Չեմ գիտեր... չեմ կարծեր քե՛ս մեզմէ որեւէ մէկը կարենայ գոնէ այսօր պատասխանել մեր այս հարցումներուն. Աւելի պատշաճ է մեզի Կարմիր Մովսէս եղբորը Մովսէսի եւ Իսրայէլացոց որդիներուն պէս ընել “Հանդարտ կենալ եւ Տէրջը փրկութիւնը տեսնել”:

Ան պիտի պարգուի մեր աջաց առջեւ, երբ մենք պատրաստ ենք փոքրեաւոր՝ գուարթ եւ բոլորով սրտիւ պատասխանելու այն բոլոր հրաւերներուն, զորս Աստուած կ'ուղղէ մեզի:

Հայ բարեկամներ, ես մարգարէ մը չեմ ո՛չ այ մարգարէի որդի: Բայց կը կարծեմ քե՛ս ապահովաբար կրնամք ըսել որ մարդկութեան մատուցանելի մեր մեծագոյն ծառայութիւնը, հաւանաբար մեր մեծագոյն ուրախութիւնը մեր դիմաց կը գտնուի եւ ոչ քե՛ս Զեր Ետին. քե՛ս տառապանքի բոցերը, որոնք այ ըլլան անոնց պատճառները, կը

ծառայեն մեր մեջի գուտ ոսկին ի յայտ բերելու, ազգաց հարստութեան համար: Ձեզմէ շատերը կան որ աշխարհիս ամեն կողմերը ցրուած, հաճոյք եւ հանգստութիւն կը վայելեն: Այդպիսիները կրնան լուսաւորել, համբան անոնց, որոնց տեսողութիւնը ճիշդ հիմակ մթազնաւ է եւ ամպամաւ, բայց ինչ որ ալ ըներ, եւ ինչ տառապանքներ ալ որ անոնք դէռ կրեն, արդեօք այս բոլորը հրաւեր մը չէ՞ն մեզի ըլլալու բարի, ունկընդդէմ Աստուծոյ կողին՝ որ կ'ուղղուի մեր ազնւրագոյն ետերուն, ըլլալու անանձնասեր եւ զօրաւոր, ապացոյց եւ օրինակ Քրիստոսի այն սիրոյն որ կը պահպանէ զմեզ եւ որ կը կոչէ զմեզ մեծ եւ անէլի մեծ կեանքեր ապրելու:

Ներկան եզնաժամային շրջան մըն է մեզի համար, եւ մինչ կը յուզուին խորհրդոց հոսանքները, եւ արեւելք ու արեւմուտք իրարու կը բաղխին, դուք ալ, որ գլխաւորաբար Մերձաւոր Արեւելքի մեջ հաստատուած էք, քերես չին Կտակարանին մեջ նսրեր քաղահին մասին ըսուածին պէս կրնաք ըսել աշխարհ եկած ենք ճիշդ այսպիսի ժամանակի մը համար:

Թող միեւնոյնքեան եւ սփոփանքի Աստուծոյ զօրացնէ զմեզ եւ ներշնչման Աստուծոյ, նախախնամութեան եւ խաղաղութեան Աստուծոյ առաջնորդէ զմեզ յոյսի եւ խրախուսանքի՝ օգնութեան եւ ծառայութեան մեծ ոյրտ մը՝ ի փառս եւ յապացոյց մեր ժառանգութիւնն եղող ճշմարիտ հաւատքին, ներգործելով մեր մեջ ամեն ինչ որ հանէ ի իր կամքին եւ որ կը ձգտի ի ծառայութիւն բովանդակ մարդկութեան:

ՏՊԱԳՐ. ԹՈՒՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.

2013

